

Ög 10. Lilla Greby vid torpet Vadet, Askeby sn.²

Pl. 5, 6.

Litteratur: B. Cnattingius, Drag ur vägarnas historia i Östergötland, i: Östergötlands vägbok (1944), s. 14.

Äldre avbildningar: E. Brate, Foto (ATA); C. F. Nordenskjöld, Teckning från Östergötlands minnesmärken (utg. av O. Frödin i Meddelanden från Östergötlands fornminnes- och museiförening 1920, s. 31).

Stenen restes år 1888 av Brate på dess nuvarande plats på krönet av bergbacken ovanför den lilla bron över bäcken vid Vadet, men tidigare hade stenen stått nere vid bron, intill landsvägen (*Ransakningarna 1667–87*³). Den hade upprepade gånger blivit rest, när den fallit omkull på denna plats.

Den grå gnejsen i stenen vittrar lätt i den tillhuggna framsidan, och runorna äro numera i stor utsträckning svårlästa, i flera fall oläsliga. Vid mitt besök vid stenen den 27/7 1941 — under goda ljusförhållanden — antecknade jag följande.

Till läsningen: Första namnet (i rad 2 från vänster räknat) synes börja med **r**. Huvudstaven är säker, och större delen av bistaven är bevarad. Runan 2 är ett ganska tydligt **u** med brett utböjd bistavsåge. 3 är ett **t**, hst tydlig, bst t.v. likaså, den t.h. endast ett kort streck utan beröring med hst. Runan 4 har en brett huggen hst, placerad så nära efterföljande sk. att man knappast har att välja på andra möjligheter än att uppfatta runan antingen som ett **i** eller som ett **a** med bst endast t.v., vilken **a**-typ verkligen förefinns i inskriften. För en vanlig **a**-runa bleve avståndet till skiljetecknet väl kort, jfr avståndet mellan skiljetecknet och den följande runan, som verkligen är en **a**-runa med helt övertvärande bst.

Med denna läsning blir inskriftens första namn **ruti** eller **ruta**.

Det efter **auk** följande namnet börjar sannolikt med **k**, vars bst ligger i ett nu konturlöst vittringsparti men synes övervägande säker, avståndet till nästa runa är ju också sådant, att man här väntar sig ett **k** (så också Brate). Därpå följde ett **a** (= Brate), möjligen med bst blott t.v., och ett **l**, vars bst är huggen i en åder av hård bergart, som går fram här; t.v. synes ingen bst. Namnets följande runa synes kunna vara ett **i**, stenytan kring hst är välbevarad men saknar nu spår av huggning. Hur man skall uppfatta inskriftens r. 12 är ovisst. Hst skymtar svagt och t.v. om denna en båge som till en **p**-runa (jag har lämnat bågen oifylld på fotot). Men anmärkas må, att denna **p**-typ skulle avvika från den i strax följande runa belagda: bågen börjar i hst:s topp. Mellan 12 och följande sk är utrymmet så stort, att man här måste förutsätta tillvaron av en runa. Mitt i radhöjden skymtar liksom den vänstra bst till en **a**-runa — har runan verkligen varit ett **a**? I så fall skulle inskriftens andra namn ha skrivits **kalijpa**. Eljest får man ifrågasätta en **i**-runa.

Plansch 5a. Ög 10. Lilla Greby vid torpet Vadet, Askeby sn. Foto Nordén 1941. Vadstället (torpet heter Vadet), nu brostället, där runstenen en gång stått rest. Stenen är nu flyttad till bergslutningen i bakgrunden. [Återgivet hos Cnattingius s. 18. Vid fotot på planschen har Nordén skrivit: »Kan den hållas ljusare vid tagningen? Viktigast är den vita fläcken i skogen, det är runstenen. Den måste framträda bra.» Jansson skriver 1947: Översiktsbild möjlig.]

² På omslaget till Bankekind härads inskrifter finns ditskrivet »Ög 10 bör granskas!»

³ I marginalen har Wessén antecknat: 84?

Plansch 6a. Ög 10. Lilla Greby vid torpet Vadet, Askeby sn. Foto Nordén 1941. [Är något retuscherad. Jansson skriver 1947: Möjlig.]

Fig. 13. Ög 10. Lilla Greby vid torpet Vadet, Askeby sn. Stenen oifylld. Foto Nordén 1941.

Detta dokument ingår i en digital utgåva av Arthur Nordéns supplement till Erik Brates Östergötlands runinskrifter. Manuset avslutades 1947 och var tänkt att tryckas 1948. Utgåvan publiceras fritt tillgänglig på Internet.

Texten innehåller inte nyare litteraturreferenser än 1947 och tar ingen hänsyn till modern runforskning och måste därför användas med stora reservationer. Arbetet med utgåvan avslutades 2024-12-31.